

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Nr. 4 (662)
2020

OASTEIA MOLDOVEI

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

oasteamoldovei@army.md

28 aprilie 2020:

o singură zi,

4 ha de teren
cercetate,

34 de proiectile
de artilerie depistate
și identificate

ȘIR

■ FORCE MAJEURE

4 EROI AI SĂNĂTĂȚII COMUNITARE

Eroul apare pe timp de război. E primăvara anului 2020 și e război... nereligios, nepolitic, nemilitar. E unul global, biologic, respectiv, eroul principal al acestui război este lucrătorul medical. La fel de adevărat este că, de unul singur, medicul, asistentul, oricât de curajos și priceput ar fi, nu se poate descurca. Marea putere este unirea, contopirea forțelor. Astfel, militarii Armatei Naționale, ca de fiecare dată receptivi la nevoile societății, s-au implicat, fără eschivare, în lupta cu COVID-19.

■ VIAȚA MILITARĂ

6 GENIȘTII, DIN NOU, ÎN ACȚIUNE

Numai cine nu muncește, nu greșește, iar genistul înglobează în sine această afirmație cât se poate de bine. Mereu este expus riscului chiar și pe timp de pace.

13 „Vreau să fac lucrurile conștient în viață și cred că mergând înainte o să găsești succes în tot ceea ce ți-ai propus”

UN SOLDAT, ÎN AVALANȘA VIEȚII

Este tânăr, curios, ambițios, cu diplomă roșie în ansamblarea aparatelor de zbor și, totodată, militar în Armata Națională. Este vorba despre soldat Andrei Balan, din Brigada „Ștefan cel Mare”.

■ INTERVIU

10 UN SFERT DE SECOL, ÎN SLUJBA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MILITAR

Interviu cu comandantul-rector al Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, colonelul Sergiu PLOP

Pentru Onoare! Pentru Patrie! Pentru Tricolor!

Șef Centrul mass-media militară
locotenent-colonel Sergiu LECA,
tel. 022-252-047

locuitor-șef Centrul mass-media militară
maior Viorel GLAVA

Echipa redacțională:

căpitan Dmitrii VOSIMERIC
locotenent Gheorghe GURĂU
plutonier adjutant Vitali IOVU
Steluța MOSCALCIUC
Kateryna RUSSU
Ion VULPE

oasteamoldovei@army.md
tel.: 022-252-045, 022-252-047

Secția TV/Radio:

locotenent Ludmila SOLOMON
locotenent Mihail ȘAMBRA
ladatorie@army.md
scutulpatriei@army.md
tel. 022-252-019

■ ARMATA ȘI SOCIETATEA

17 HAI (ÎN)APOI) LA ARMATĂ!

Vârsta - limită de încadrare în serviciul militar prin contract a fost majorată.
Un proiect de lege în acest sens a fost adoptat pe 12 martie curent.

19 MECANISME ȘI INSTRUMENTE DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ÎN INSTITUȚIA APĂRĂRII

*Funcționarea liniilor telefonice anticorupție
ale Ministerului Apărării*

22 FERMITATEA DEPĂȘEȘTE MALADIA

Cancerul, supranumit boala secolului, devine și unul din cele mai
înfricoșătoare cuvinte din vocabularul oricărei limbi, pe măsură ce
numărul de îmbolnăviri crește. Este o maladie ce poate îngenunchea
chiar și un corp bine antrenat, ca a unui militar.

■ ISTORIE MILITARĂ

24 DRAPELE DE GLORIE DIN EPOCA LUI ȘTEFAN CEL MARE

Drapelul apare odată cu statul. El reprezintă un simbol al acestuia, dar
și al armatei. Noțiunea de „drapel” este de origine latină și provine de
la cuvântul „drapello”, ceea ce înseamnă „bucată de postav”, pe care
era reprezentată o emblemă formată în baza anumitor reguli stricte. Pe
teritoriul nostru, primele drapele clasice apar odată cu venirea legiunilor
romane, fiind de culoare roșie, dreptunghiulare, având reprezentate pe
ele numărul legiunii.

Secția rețele socializare:
locotenent Irina TRIFAUȚAN
Liuba VICOL
tel. 022-252-021

Materialele publicate
de „OASTEĂ MOLDOVEI” reflectă
opinia autorilor care s-ar putea
să nu exprime poziția redacției.
Reluările din „OASTEĂ MOLDOVEI”
trebuie să conțină trimitere la sursă.
„Oastea Moldovei” (Revistă)-
ISSN 1857-3703

Centrul mass-media militară
or. Chișinău,
șoseaua Hîncești, 84

ÎS FEP “Tipografia Centrală”
Adresa: mun. Chișinău, str. Florilor, 1
Tel.: 078879915,
e-mail: tipog77@mail.ru

*Eroul apare pe timp de război.
E primăvara anului 2020 și e
război... nereligios, nepolitic,
nemilitar. E unul global, biologic,
respectiv, eroul principal al acestui
război este lucrătorul medical. La
fel de adevărat este că, de unul
singur, medicul, asistentul, oricât
de curajos și priceput ar fi, nu se
poate descurca. Marea putere este
unirea, contopirea forțelor. Astfel,
militarii Armatei Naționale, ca
de fiecare dată receptivi la nevoile
societății, s-au implicat, fără
eschivare, în lupta cu COVID-19.*

*Ei tot sunt EROI
și sunt ai NOȘTRI !*

EROI AI SĂNĂTĂȚII COMUNITARE

Să-i cunoaștem, începând de la personalul medical. În prima linie s-au aflat, preponderent, colaboratorii Spitalului Clinic Militar Central, printre care se numără doamna Corina Rusu, medic infecționist, categorie superioară. A dedicat meseriei 17 ani, dar sfârșitul lunii martie – începutul lunii aprilie curent, consideră dânsa, a fost cea mai dificilă perioadă din cariera sa: „Trei secții ale spitalului primeau suspecți de COVID-19 în continuu, timp de 10 zile. S-a întâmplat să vină și câte 30 urgențe concomitent. Ziua de muncă se încheia la 23.00, iar uneori mă întrebam dacă avea rost să mai plec acasă. La serviciu veneam frământată de gânduri: cum va fi ziua, voi reuși să ajut bolnavii, fără să mă infectez? Pacienții, speriați, retrași, așteptau bătaia la ușa salonului ca pe Dumnezeu, or, aceasta însemna că ei sunt diagnosticați negativ la coronavirus. O femeie de 68 de ani chiar m-a marcat profund. A fost, din start, panicată și întreba dacă să anunțe copiii, își făcea griji că și-a uitat pastilele, fiind cardiacă. Până seara a și fost intubată. Mă simțeam atât de prost pentru că nu am bătut la ușa ei, pentru că nu am avut cum să-i dau o veste bună. Nu am să uit niciodată această clipă”.

Mai târziu, instituția medicală a deservit doar pacienții armatei. Au fost puțini, dar cu evoluție diferită și, toate în ansamblu, i-au făcut pe medici să muncească mai cu ardoare: „Deseori mă gândeam la țările afectate rău, la concetățenii noștri, care se aflau pe mâna medicilor de acolo și asta ne mobiliza să ne consacram și mai mult. Chiar s-au făcut lucruri frumoase și e mare satisfacția când vezi pacientul externat!”, susține doamna Rusu.

Dacă medicii de la spitalul militar au trăit mulțumirea externării pacienților, colonel Sergiu Cîrlan, șef Secție medico-militară, a avut experiența primirii suspecților de COVID -19. Zilnic, timp de 12 ore și fără zi de odihnă pe toată perioada stării de urgență, dânsul, fiind vicedirector al Centrului COVID din capitală, a asigurat logistic întreaga activitate a centrului și vedea cum virusul îngenunează sute de oameni. „Am avut zile cu 80, 90 și chiar 100% testați pozitiv. Din păcate, în ultima săptămână pacienții, ajunși la noi, erau în stare gravă și tot mai mulți vârstnici”.

Pacienții sunt din start boxați, fiecare dintre ei având rezervați 9m² cu tot ce este necesar. Acolo ei se află

12/24 de ore, până la obținerea rezultatului. La externare, boxa se sterilizează. Grație asigurării complete și continue a centrului, nici un colaborator nu s-a infectat. A fost sarcina Armatei Naționale să transporte bunurile materiale la timp și să le ofere personalului medical. Această implicare se cere și în continuare, în condițiile în care numărul de îmbolnăviri crește și domnul colonel ar reveni dacă ar fi necesar, deși cel mai mult își dorește o îmbunătățire a situației epidemiologice: *„Populația trebuie să ia măsuri de protecție, pentru a nu ajunge la nivelul triajului medical, ceea ce e grav - să alege care pacient să-l tratezi”*.

Abordând subiectul despre COVID-19, fără să vrei, frica figurează mult printre întrebările și răspunsurile interlocutorilor. Însă, asistenta superioară de la Centrul Consultativ Diagnostic (CCD) al Armatei Naționale, Oxana Timciuc, combate acest stereotip. Ea nu recunoaște starea de frică, implicându-se, fără ezitare, în testarea pacienților la domiciliu și așa e mereu - încrezătoare în ceea ce face. *„Sunt asistentă în Secția chirurgie. Deci, pentru mine vigilența, protecția maximă sunt un mod de viață. Plus la aceasta, avem antrenamente zilnice de echipare și mare atenție acordăm la scoaterea echipamentului, după vizita la pacient”*.

Trebuie să menționez că, la testarea repetată a bolnavilor de COVID-19 de formă ușoară, înregistrați la medicina de familie a instituției, s-au oferit două asistente medicale.

Și pacientul devine un erou, când gestul lui contribuie la salvarea altor vieți. Așa se face că soldatul Victor Malachii, din Regimentul Rachete Antiaeriene, și-a donat plasma sanguină deja de două ori, iar fiecare din ele poate salva viața a cel puțin 3 bolnavi în stare gravă și foarte gravă: *„De când sunt în Armata Națională, am donat sânge de 6 ori și o voi face în continuare cu mare drag, atât pentru COVID, cât și pentru cazuri generale”*. Plasmă sanguină pot dona doar persoanele de gen masculin, cu vârsta cuprinsă între 18-60 ani, care nu suferă de boli cronice, au cel puțin 14 zile după însănătoșire completă și au avut 2 teste negative consecutiv la COVID, ne informează Centrul Național de Transfuzie a Sângelui.

Indiscutabil, importanți în toată această perioadă au fost și militarii în termen, care au îndeplinit misiuni de patrulare pedestre. Pentru 540 dintre ei, care urmau să-și încheie serviciul militar obligatoriu în aprilie curent, cuvintele casă, părinți, libertate sunt doar niște vise amânate. Ele au fost substituite cu izolare, regim strict și datorie față de un popor întreg - de a-i proteja de răspândirea unui inamic invizibil. Chiar și așa, ei sunt mândri că pot fi utili neamului și se consideră pregătiți pentru a depăși provocarea acestei primăveri, susțin soldații din Brigada de Infanterie Motorizată „Ștefan cel Mare”, Alexandru Arabadji și Nicolae Procopov. *„E firesc să avem și frică, dar suntem echipați bine, respectăm regulile, cerem celor din jur să facă la fel și cu o atitudine responsabilă, vom trece și de această urgie”*, opinează Alexandru. *„În calitatea mea de comandant de grupă, mă simt obligat să încurajez colegii, să le ofer un exemplu de*

comportament, implicit, în condițiile pandemiei. Eu, la rândul meu, mă alimentez cu energia venită de acasă - o vorbă la telefon, fie ea și o dată pe lună sau un gând din scrisoare mă însuflețesc să merg mai departe”, completează Nicolae, tânărul care a venit în armată cu intenția de a face carieră militară și care e și mai convins de această decizie, în urma crizei din prezent.

Eroi sunt și cei 120 de soldați, care cu riscul îmbolnăvirii în masă, au contribuit la amenajarea centrului COVID-19, de la Moldexpo. Ei nu au avut de ales, executau un ordin, dar acest tribut adus societății a fost mai presus de orice neliniște individuală.

Admirabile acțiuni au întreprins și militarii prin contract care au patrat localitățile-focare din Edineț, Soroca, Ștefan Vodă, Glodeni, Vulcanesti. Pentru unii, familia a devenit o realitate virtuală, pentru alții - o îngrijorare continuă de a nu-i îmbolnăvi, la revenirea de la muncă. E și cazul sergentului Nicolae Șved, din Batalionul 22 de Menținere a Păcii, care 6 ore din cele 24 ale zilei se afla la postul de control, în una din localitățile din Ștefan Vodă, aflate în carantină. În tot acest timp, el a vorbit cu oamenii, le-a explicat de ce trebuie să respecte indicațiile și i-a îndemnat să fie cuminți. *„În interacțiune cu populația mă ajută studiile și antrenamentele la care am participat anterior. Totodată, prin aceste discuții, oamenii ne cunosc mai bine, nu ne consideră dușmani sau oponenți, iar un simplu „mulțumesc” mă face chiar împăcat”*.

În condiții eroice au muncit și conducătorii auto, în special, ai Spitalului Clinic Militar Central. Cel mai tânăr din cei patru, locotenent major Serghei Mardici, șef Serviciu auto, a mărturisit că cea mai înfricoșătoare a fost prima zi când li s-a spus că vor transporta pacienți: *„Nimeni nu era pregătit pentru o astfel de situație. Îmi puneam trei rânduri de mânuși, pentru o mai mare siguranță. Deși transportam pacienți testați negativ, ne deplasam în zone de risc și frica se menținea.”*

A cutreierat Moldova în lung și lat, conducea și noaptea, iar a doua zi - la muncă. Oboseala fizică, însă, era infimă, comparativ cu stările de anxietate și tristețea trăite de ambele părți: *„Am avut pacienți de toate vârstele, unii erau mai îngândurați, alții prin comunicare scăpau de emoțiile negative. Fiecare încerca să treacă mai ușor peste stres. Mă bucur că am putut fi de folos acestor oameni”*.

Așadar, medici, asistente medicale, laborante, infirmiere, conducători auto, militari prin contract și în termen - toți, care au intervenit, în prima linie, cu serviciile sale la nimicirea inamicului mondial merită titlul de Erou. Ei corespund în totalitate caracteristicii date de Dicționarul explicativ, prin care *„erou”* înseamnă persoană care se remarcă prin vitejie; persoană demnă de a fi stimată datorită devotamentului său pentru o cauză; persoană care poate fi luată ca model. Și așa să fie - să ne molipsim numai de modele pozitive!

Liuba VICOL

Numai cine nu muncește, nu greșește, iar genistul înglobează în sine această afirmație cât se poate de bine. Mereu este expus riscului, chiar și pe timp de pace. Și atunci când se află la o misiune de deminare, se distanțează de toți factorii care îl pot sustrage. În asemenea clipe, rămâne doar omul împreună cu sufletul său altruist, care nu permite să dea înapoi, oricât de greu ar fi.

GENIȘTII, DIN NOU, ÎN ACȚIUNE

Data de 21 aprilie 2020, spre nefericire, a adus schimbări ireversibile în viața a doi copii din satul Bălțați, raionul Ialoveni, care au devenit victime ale unui proiectil, pe care l-au decoperit în pădurea din apropierea satului. În scurt timp după primirea apelului de alarmă, zona a fost izolată, iar la fața locului au început lucrările de deminare. În urma cercetării a 2,5 ha de teren, echipa de geniști a Batalionului „Codru”, condusă de căpitanul Ion Golovei, a depistat și identificat 10 proiectile de artilerie de calibrul 76 mm și un proiectil de calibrul 37 mm, precum și 9 focoase. Ulterior, a fost stabilit că toate munițiile depistate în acea zi erau de producție sovietică și germană, care dateau din perioada celui de-al Doilea Război Mondial. Acestea au fost neutralizate într-un loc special amenajat, în condiții de maximă securitate.

Pentru prevenirea cazurilor date în regiune și în urma examinării prealabile a zonei, la fața locului au fost dislocate 2 grupe de geniști din cadrul detașamentului care efectuează cercetarea teritoriului și nimicirea proiectilelor. Misiunea de deminare continuă.

Potrivit căpitanului Alexandru Atroșenco, șef S3, din cadrul Batalionului Geniu: „Lucrările de cercetare în partea de sud a pădurii au făcut posibilă depistarea unui total de 34 de obiecte explosive, acestea în mare parte fiind proiectile de artilerie calibrul 76 mm. O parte din ele deja au fost nimicite cu succes, celelalte vor fi distruse ulterior, din considerentul măsurilor de protecție”.

La rândul său, locotenent major Galina Mahu ne-a comunicat despre necesitatea distrugerii munițiilor rămase în sol, dar și despre pericolul pe care îl prezintă acestea: „Absolut toate munițiile rămase în sol prezintă un pericol sporit. Indiferent de starea fizică sau de vechimea elemente-

“

Absolut toate munițiile rămase în sol prezintă un pericol sporit. Indiferent de starea fizică sau de vechimea elementelor explozibile, probabilitatea ca acestea să fie încă active și să cauzeze daune celor care le-au depistat este maximă.

”

lor explozibile, probabilitatea ca acestea să fie încă active și să cauzeze daune celor care le-au depistat este maximă. De aceea, atenționăm cetățenii care au găsit astfel de elemente explozibile sau obiecte neidentificate, să nu întreprindă măsuri pentru lovirea sau transportarea acestora. În cazul în care sunt depistate astfel de obiecte, anunțați autoritățile și părăsiți locul! Prin urmare, orice operațiune de depistare și deminare a muniției sau a obiectelor neexplodate trebuie să fie executată numai de către personalul specializat. Aceștia, la rândul lor, fiind instruiți în domeniul genistic, cu respectarea strictă a procedurilor de securitate, execută dezamorsarea bombelor”.

Ministrul Apărării, Alexandru Pinzari, însoțit de comandantul Armatei Naționale, general de brigadă Igor Gorgan, a efectuat o vizită de inspecție în satul Bălțați, Ialoveni, unde, începând cu luna aprilie curent, geniștii militari execută misiuni de deminare a suprafeței pădurii de lângă localitate.

Inițial, oficialii s-au familiarizat cu echipamentul de care dispun militarii, câteva tipuri de obiecte explozive depistate în sol, precum și cu procesul de cercetare a terenului și lichidare a munițiilor.

Continuare în pag.9

Continuare din pag. 7

În cadrul acestei vizite, ministrul Alexandru Pinzari a evidențiat contribuția geniștilor Armatei Naționale pentru siguranța cetățenilor prin descoperirea, identificarea și neutralizarea obiectelor explozive rămase în pământ din perioada celui de-al Doilea Război Mondial. „Ați fost întotdeauna cei care, la solicitarea persoanelor care depistau muniții neidentificate, ați intervenit, fără ezitare, ca să vă faceți datoria. Un exemplu este și misiunea de aici, de la Bălțați, unde vă aflați deja de aproape două luni. Activitatea voastră prezintă riscuri imense, nu doar în acest caz. Totuși, știu că sunteți binepregătiți, profesioniști și prudenți în tot ceea ce faceți. Vă mulțumesc pentru dedicația cu care aveți grijă de siguranța fiecărui cetățean al Republicii Moldova”, a adăugat ministrul Apărării.

Iar, la rândul său, generalul de brigadă Igor Gorgan, a punctat că „specialiștii în arma geniu ai Armatei Naționale au o pregătire foarte bună în domeniu, în mare parte și dato-

rită faptului că se antrenează zilnic la Centrul de excelență EOD (geniu,) inaugurat pe teritoriul unității în luna noiembrie anul trecut, cu sprijinul Comandamentului European al Forțelor Armate ale SUA”.

În semn de apreciere a profesionalismului în îndeplinirea misiunilor, dar și pentru eforturile depuse în cadrul deminărilor de la Bălțați, ministrul Pinzari a decorat un grup de geniști cu medalia „Bărbăție și Curaj” a Armatei Naționale, diplome, dar a conferit și grade militare.

De menționat că din 1992 până în prezent, 24 de persoane au decedat, iar alte 29 au fost rănite în rezultatul incidentelor soldate cu explozia diferitor muniții. Din numărul total al celor care au avut de suferit, opt copii au murit, iar alți șase minori au fost răniți.

Locotenent Gheorghe GURĂU

UN SFERT DE SECOL, ÎN SLUJBA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI MILITAR

*Interviu cu comandantul-rector al Academiei Militare „Alexandru cel Bun”,
colonelul Sergiu Plop*

*„Să formezi o echipă este doar începutul,
Să rămâi împreună este procesul,
Să lucrezi împreună este succesul”.*

Henry David Thoreau

- Domnule comandant-rector, pentru început, povestiți-ne, vă rog, cum a început cariera dumneavoastră în domeniul armelor, dar și despre ce v-a motivat alegerea?

- Am fost fascinat de mic copil de uniforma militară, de noțiunea de Patrie și patriotism. Când văzusem cerearea de la școlile militare de cadeti, atunci aveam 16 ani, eram decis să îmbrățışez cariera militară. Doar că nu a fost să fie, din anumite circumstanțe fiind motivat ca să termin școala. Însă, în scurt timp a apărut o altă oportunitate - de a pleca la studii în România.

- Putem să zicem că viața v-a dat o a doua șansă?

- Da. În scurt timp, am fost chemați toți cei care aplicaserăm pentru studiile militare în țara vecină la centrele militare teritoriale, unde am fost testați. Lucrul acesta s-a întâmplat în 1991, când Republica Moldova abia pășea pe tărâmul independenței. Noi, acei tineri cu aspirații mari, cred că 69 la număr, am fost trimiși la școlile din România pentru pregătirea cadrelor militare naționale. Eu am optat pentru arma artilerie - o armă riguroasă, cu caracter, în care trebuie să dai dovadă de o bună pregătire în domeniul matematicii. Astfel, am ajuns la Institutul Militar de Artilerie și Topogeodezie „Ioan Vodă” din Sibiu.

- Cum ați descrie studiile de acolo?

- Studiile au început, să zic, interesant pentru noi, care veneam din învățământul sovietic și scriam cu caractere chirilice. Trebuia să ne adaptăm din mers. Perioada studiilor a fost captivantă. Absolut tot ce învățam, zi de zi, era nou pentru noi - termenii militari, armamentele sofisticate și diverse. În patru ani, pedagogii de acolo au reușit să modeleze din noi ofițeri de artilerie bine pregătiți.

- Ce s-a întâmplat după finalizarea studiilor din România? Cum ați ajuns la Academia Militară „Alexandru cel Bun”, colegiu pe atunci?

- După absolvire, ne-am reîntors în țară și de la Ministerul Apărării ni s-a făcut repartitie. Pe noi nici nu ne-au întrebat nimic. Eu trebuia să merg la Colegiul Militar „Alexandru cel Bun” la acel moment, în funcția de comandant de pluton. Să fiu onest, nici nu știam unde se afla colegiul căruia urma să-i dedic 25 de ani din viața mea.

- Putem să zicem că ați crescut odată cu Academia. Vorbiți-ne, vă rog, despre scara ierarhică pe care ați parcurs-o în unica instituție de învățământ superior cu profil militar din țară.

- Este adevărat, am crescut odată cu Academia și chiar pot să menționez că eu am fost la începutul formării acestei instituții de învățământ. Cât despre trepte, le-am urcat pe toate, de la lector până la locțiitor comandant și, ulterior, comandant al academiei.

- Cum a fost acest parcurs în cariera dumneavoastră?

- A fost, din punctul meu de vedere, o cale foarte benefică și bine echilibrată cu studiile. După o perioadă de timp, simți necesitatea de a te perfecționa în domeniile în care activezi. De aceea, eu am beneficiat, pe parcursul executării serviciului militar, de un șir de cursuri internaționale, la școli prestigioase, cum ar fi: Academia Forțelor Aeriene din Statele Unite ale Americii, Colegiul de Comandă și Stat Major, Colegiul Baltic etc. De asemenea, am făcut studii în România, pentru diferite trepte ale carierei militare, de exemplu, la Colegiul Național de Apărare.

- De-a lungul timpului, instituția de învățământ pe care o conduceți în prezent, a trecut printr-un amplu proces de reformare, pe care dumneavoastră l-ați urmărit și simțit îndeaproape. Puteți să ne povestiți despre pașii pe care i-a făcut colegiul militar până la obținerea statutului actual?

- Este adevărat că Academia Militară a trecut printr-un amplu proces de reformare, atât în planul educațional, cât și material-didactic. La început, această instituție era un centru de recrutare, dotat doar cu dormitoare și infrastructură de logistică, lipsind totalmente sălile de studiu. Pe parcursul acestor ani, s-au format clasele și s-au dotat cu tot necesarul, pentru a desfășura procesul de învățământ. De asemenea, în plan educațional, instituția a trecut prin mai multe reforme - de la Colegiul militar cu durata studiilor de 2 ani de zile, la 3 ani. Inițial, studenții se instruiău la două specialități - infanterie și artilerie - ca ulterior să se adauge comunicații și informatică. Iar în 2000, Colegiul s-a reformat în Institut, iar absolvenților noștri deja li se acorda titlul de licență. Institutul pregătea ofițeri și pentru toate structurile de forță, vorbim despre carabinieri și grăniceri. În 2010, când reforma continua, aceste specialități s-au exclus, iar Institutul Militar s-a transformat în Academie. Procesul de transformare încă continuă. În 2019,

instituția noastră a acreditat programele de învățământ. Această acreditare a fost benefică pentru noi și, pentru prima dată în istoria țării noastre, Academiei militare i s-a oferit premiul „Cristalul Calității”. Suntem primii la calitate la prestări învățământului în Republica Moldova. Noi suntem mândri de această performanță, care s-a reușit datorită efortului tuturor comandanților și a cadrelor didactice care au activat sau activează aici, în această instituție.

- Cunoaștem că în timpul apropiat veți încheia activitatea de militar activ. Plecați cu vreun regret?

- Nu pot să zic așa. Dar dacă m-ați fi întrebat - Dacă m-aș întoarce, aș schimba ceva? Aș răspunde - Probabil, pentru că cu cât avansăm în timp și experiență, apare și necesitatea de a schimba ceva. Doar istoria ne va judeca faptele și chiar nu regret prin ce am trecut în cariera militară, dar și în viața de familie, care se află într-o relație armonioasă.

Continuare în pag. 12

Continuare din pag. 11

- Pentru că ați pomenit de familie. Cum au primit soția și copiii dumneavoastră sacrificiile pe care le-ați făcut pe „frontul militar”?

- Nu a fost ușor pentru ei, dar anume familia a fost cea care mi-a acordat tot sprijinul și atenția de care am avut nevoie. Chiar și atunci când am fost plecat din țară pentru anumite perioade de timp, și era mai greu de comunicat pe vremuri, ei m-au susținut. Toate acestea pentru că familia a simțit că eu, într-adevăr, am fost atașat de armată și în special de această instituție. Vreau chiar să le mulțumesc pe această cale, pentru tot ce au făcut pentru mine. De asemenea, am încercat să le răspund cu aceeași dragoste și înțelegere. Mi-am susținut soția, pentru că și ea a fost ocupată în activitățile pe care le desfășura, în special în perioada când lucra la teza sa de doctor. Pot să zic că ne-am completat în această sferă și ne-am susținut mult.

- Cu ce lecții învățate pleacă un colonel care și-a dedicat un sfert de secol instruirii viitorilor ofițeri?

- Am învățat multe lecții. Una din ele fiind - niciodată nu trebuie să lași lucrul nefinalizat. Ceea ce le-am sugerat și subordonaților mei. A doua - să manifesti grijă față de oameni și să obții încrederea oamenilor, pentru că numai așa vei izbuti să obții un rezultat pozitiv și înalt în carieră și în viață. În același timp, să nu uiți de familia ta. Urmatorea ar fi - să nu divizezi oamenii după starea lor socială. Ar mai fi multe de spus la acest capitol, dar o să închei aici.

- Vreți să lăsați un mesaj pentru toți cei cu care ați activat, cot la cot, de-a lungul anilor?

- Aș vrea să mulțumesc întregului efectiv al Academiei Militare pentru suportul pe care mi l-a acordat în tot ceea ce am obținut pe parcursul activității mele de comandant și nu numai. Am fost în diferite funcții, dar toate au fost de conducere cu oamenii. De aceea, vreau să le mulțumesc și să le spun că tot ceea ce s-a făcut în Academia Militară, s-a datorat lucrului de echipă.

Căpitan Inga RADVAN

*„Vreau să fac lucrurile
conștient în viață și cred
că mergând înainte o să
găsești succes în tot ceea ce
ți-ai propus”*

UN SOLDAT, ÎN AVALANȘA VIEȚII

- Este tânăr, curios, ambițios, cu diplomă roșie în ansamblarea aparatelor de zbor și, totodată, militar în Armata Națională. Este vorba despre Andrei Balan, pe care l-am întâlnit, acum câteva zile, în Brigada „Ștefan cel Mare”. Am stat mult la taclale ca să îl cunosc pe tânărul revenit din Rusia, unde se stabilise cu traiul împreună cu familia, pentru a îndeplini serviciul militar în termen.

Te-ai întreba de ce a decis acest tânăr să facă pasul? Pentru că s-a condus de principiile pe care le are și pentru că îi place să iasă învingător din situații dificile, o fi răspunsul. Andrei Balan, ultimii ani, merge cot la cot cu „spusele” din Biblie. *„Vreau să fac lucrurile conștient în viață și cred că mergând înainte o să găsești succes în tot ceea ce ți-ai propus”*, îmi dă o lecție tânărul de 24 de ani. Armata pentru el e o „deschidere de cale”. *„Este disciplina care îmi lipsea în viață, cunoștințe primare pe care nu știu dacă le obții la fel de perfect la civilie”*, conchide cercetașul, care asimilează asiduu arta militară în sălile de studii ale brigăzii, dar și în centrele de instruire. Primele trageri din armă cum au fost pentru tine? îl întreb curioasă, pentru că, e cert că orice soldat își amintește de emoția primelor ochiri. Zâmbește. *„Mă așteptam la ceva mai zgomotos!”*

Andrei este pasionat de schi montan, a cântat în corul de televiziune cu numele Popov și a avut curajul să efectueze un salt cu parașuta. *„De ce numai unul?”*, îl întreb. *„Acesta a fost pentru depășirea fricii. Sper să urmeze și altele”*, răspunde interviuevatul. Dar cel mai mult protagonistul nostru se mândrește cu studiile de la un colegiu de aviație din Rusia. *„În pofida multor impedimente, legate de statutul meu de emigrant, am finalizat studiile cu diplomă roșie”*, îmi zice el și îmi aruncă o privire de învingător, pentru că aceasta a fost cea mai grea bătălie a sa din ultimii ani. Prima provocare majoră cu care s-a confruntat Andrei pe parcursul

anilor de studii a fost refuzul pe care l-a primit pentru desfășurarea stagiului practic la uzinele de stat de producere a aeronavelor, pe motiv că nu era cetățean rus. Pentru tânărul care urma să își ridice diploma de specialist tehnician în fabricarea de aeronave, montaj mecanic, acest lucru a fost o lovitură puternică. *„Dar nu puteam să cedez”*. Ambițios și optimist de felul său, Balan a căutat opțiuni și a fost acceptat, într-un final, la o companie care se ocupa cu producerea simulatoarelor de zbor, în 5D, unde, totodată, își câștigase pâinea timp de 2 ani. *„Absolvirea colegiului a fost pasul care promitea să mă propulseze spre o nouă treaptă. Voiam să îmi continui studiile, doar că nu erau locuri la buget pentru cetățenii altor țări. Șansa mea era să revin în Republica Moldova și să aplic de aici la vreun program de învățământ superior în străinătate”*. I-a reușit și acest lucru, doar că a fost acceptat la o academie cu profil agricol, lucru care nu l-a mulțumit pe deplin pe Andrei. De aceea, a renunțat în primul an la studii. A revenit în Republica Moldova și a depus dosarul pentru încadrarea în serviciul militar în termen.

Un pic sfios de felul său, protagonistul nostru îmi povestește cum învață, simultan, câteva specialități în armată și cum decurg ultimele luni din viața sa, în pas cadențat. Cât despre cum își vede viitorul, acesta afirmă optimist că *„viitorul va aranja lucrurile la locurile lor”*.

Căpitan Inga RADVAN

Vârsta - limită de încadrare în serviciul militar prin contract a fost majorată!
Un proiect de lege în acest sens a fost adoptat pe 12 martie curent.

HAI (ÎN)APOI LA ARMATĂ!

Cunoaștem deja că, până acum, vârsta - limită de încadrare în serviciul militar a fost 45 de ani. Inițiatorii proiectului, printre care este și generalul Victor Gaiciuc, ex-ministru al Apărării, au propus ca această limită să fie egalată cu cea de aflare în serviciu militar, adică 60 de ani: „Limitarea respectivă defavorizează structurile militare, în raport cu alte structuri și se ridică semnul de întrebare referitor la accesul echitabil al cetățenilor la angajare. Astfel, constatăm că nivelul de completare a structurilor militare este scăzut, față de cel al altor instituții ale statului din domeniile securității naționale, ordinii publice și a justiției”.

Drept răspuns, în Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea patriei și Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor au apărut câteva modificări, ce se referă la vârsta limită de încadrare în armată și anume:

- pentru efectivul de soldați și sergenți - 50 de ani;
- pentru corpul de ofițeri cu grade inferioare și superioare - 55 de ani;
- pentru corpul de ofițeri cu grade supreme - 60 de ani.

Prevederi similare se regăsesc și în legislația națională a altor țări europene și a statelor-membre CSI. De exemplu, în Ucraina, vârsta limită e de până la 55 și respectiv 60 de ani; în Rusia subofițerii trec în rezervă până la 50 de ani, în Spania, aceeași categorie de militari, poate activa până la 45/58 de ani, în funcție de tipul de serviciu; în Georgia și Bosnia-Herțegovina au reguli aproximative - pensionarea subofițerilor - până la 50 de ani, iar a ofițerilor - după 20, respectiv 30 de ani de armată.

Dincolo de comparații, să vedem care sunt subtilitățile acestor modificări, împreună cu colonel Alexandru Roman, șeful Direcției politice de dezvoltare a resurselor umane și învățământ militar și locotenent-colonel Lilian Furtună din cadrul J1 Direcția personal și mobilizare a Marelui Stat Major.

Doar o remarcă înainte de interviu - expresia „cadrul normativ în vigoare” include următoarele acte: Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, Regulamentul privind modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 și Ghidul carierei militare, aprobat prin Ordinul ministrului Apărării nr. 340/2008.

Contractul va fi semnat pe o perioadă exactă sau variabilă, o singură dată sau cu posibilitatea de prelungire?

- Conform prevederilor pct. 36 din Regulamentul privind modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006, contractul de îndeplinire a serviciului militar poate fi încheiat pe o durată de:

- a) 3 sau 5 ani - pentru efectivul de soldați și sergenți;
- b) 5 sau 10 ani - pentru corpul de ofițeri;
- c) până la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar prin contract, stabilită pentru categoria respectivă de militari - pentru cetățenii încadrați în serviciul militar a căror vârstă depășește vârsta-limită de încadrare în serviciul militar prin contract;

d) până la 5 ani - pentru militarii cărora le-a fost prelungit termenul de aflare în serviciul militar prin contract, peste limita de vârstă.

Astfel, numărul contractelor de îndeplinire a serviciului militar va varia în funcție de durata pentru care sunt încheiate și limitele de vârstă stabilite (vârsta-limită de încadrare în serviciul militar prin contract și vârsta-limită de aflare în serviciul militar prin contract).

Dacă militarul din categoria menționată a semnat deja un contract, până la aprobarea acestor modificări și nu a ajuns la noua vârstă-limită, va avea sau nu dreptul la un nou contract?

- Reieșind din prevederile art. 7 al Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, legea respectivă nu va avea efect retroactiv, iar de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi vor înceta.

Rezerviștii Armatei Naționale vor avea prioritate față de civilii neangajați vreodată în armată?

- Experiența în serviciul militar pe care au avut-o anterior candidații la încadrare în serviciul militar este luată în calcul, însă aceasta nu le oferă prioritate, selectarea fiind făcută în temeiul criteriilor stabilite de cadrul normativ în vigoare și după parcurgerea tuturor etapelor de selecție (depunerea dosarului, convorbiri/interviuri, examinarea în cadrul comisiei medico-militare, susținerea probelor de evaluare etc.).

Continuare în pag. 18

Continuare din pag. 17

? Prevederea în cauză se referă și la militarii care au trecut în rezervă din motive de boală?

- În cazul în care militarul în rezervă corespunde criteriilor de încadrare în serviciul militar prin contract stabilite de cadrul normativ în vigoare și a parcurs toate etapele de selecție, acesta poate fi încadrat în serviciul militar prin contract.

? Această limită de vârstă se referă la toate specialitățile deficitare din Armata Națională?

- Da. Apropo, în Armata Națională, lista specialităților deficitare este lungă, printre cele mai stringente fiind cele în domeniul medical, logistic, aviatori, psihologi, finanțisti, mai exact meseriile care nu se învață la Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

? Să zicem că un militar a plecat din armată 10 ani în urmă, iar acum vrea înapoi. În tot acest timp, în armată s-au produs multe schimbări. Sunt funcții ce necesită cunoștințe actuale. Cum se va face selecția candidatului în acest caz sau/și i se va oferi o perioadă de testare/adaptare?

- În cazul în care militarul în rezervă corespunde criteriilor de încadrare în serviciul militar prin contract stabilite de cadrul normativ în vigoare și acesta a parcurs toate etapele de selecție, poate fi încadrat în serviciul militar prin contract.

Ulterior, militarul în cauză va beneficia de instruire pentru reîmprospătarea cunoștințelor și a deprinderilor acumulate anterior, precum și pentru obținerea unor cunoștințe și deprinderi noi: formare inițială, cursuri de bază, cursuri de carieră, cursuri de specialitate, ședințe de instruire profesională, seminare, ateliere, studii ș.a.m.d., în funcție de necesitățile de instruire ale acestuia și necesitățile structurii militare.

? Candidații vor avea dreptul să aplice la funcții de conducere, chiar dacă au o întrerupere a activității în armată?

- Nu sunt stabilite restricții în acest sens. Important este să fie respectate prevederile cadrului normativ în vigoare.

? Aceste noi prevederi din lege nu intră în conflict cu Ghidul carierei militare, în care se pune accent pe o creștere treptată, continuă?

- Ghidul carierei militare stabilește cerințele privind evoluția în cariera militară a militarilor prin contract ai

Armate Naționale și constituie documentul de bază pentru realizarea managementului carierei cadrelor militare, din momentul încadrării acestora, până la eliberarea din serviciu.

Respectiv, majorarea vârstei-limită de încadrare în serviciul militar prin contract a cetățenilor care dispun de specialități deficitare nu contravine prevederilor Ghidului carierei militare.

Mai mult ca atât, pentru încadrarea în serviciul militar prin contract nu este suficient ca cetățeanul să dispună de o specialitate deficitară, selectarea și încadrarea acestuia fiind condiționate de mai multe criterii examinate în cumul, în corespundere cu prevederile cadrului normativ în vigoare.

? Militarii (re)încadrați vor beneficia și de studii în țară și/sau peste hotare?

- Nu sunt stabilite restricții în acest sens. Dreptul militarilor la învățătură este reglementat la art. 13 al Legii nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor.

Totodată, deciziile privind selectarea și detașarea la studii a militarilor prin contract se efectuează potrivit prevederilor Ordinului ministrului Apărării nr. 205/2018 „Cu privire la modul de selectare și detașare la studii și alte forme de perfecționare profesională”.

? Cum credeți, militarul, venit la funcție de conducere, va mai fi motivat să frecventeze cursuri de perfecționare sau i se va impune acest criteriu, ținând cont de pauza din domeniu?

- Militarii prin contract sunt obligați să-și dezvolte nivelul de pregătire profesională, în corespundere cu cerințele Ghidului carierei militare și fișei funcției pe care o dețin.

Orice modificare legislativă mulțumește pe unii și insatisfacă pe alții. Sunt voci care-și pun o serie de întrebări de genul: Oare e eficient un sergent/soldat la 50 de ani? Oare nu e o cale de îmbătrânire a armatei? Oare nu e o discriminare pentru militarii, care au muncit fără întrerupere și nu mai au șanse de avansare la o funcție de conducere, pentru că aceasta îi revine unuia care a lipsit din sistem o perioadă? Oare este aceasta cea mai bună soluție de completare a funcțiilor deficitare? Oare a fost analizat de ce au apărut aceste funcții deficitare? Sunt întrebări, frământări, neliniști tipice când intervine o schimbare și fiecare judecă de pe poziția sa. Cât de justificate sunt aceste îngrijorări vom vedea pe parcurs.

Liuba VICOL

Unde este informare, există iluminare.

Unde există dezbatere, apar soluții.

Unde există implicare și prevenire, se stopează corupția!

MECANISME ȘI INSTRUMENTE DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ÎN INSTITUȚIA APĂRĂRII

Funcționarea liniilor telefonice anticorupție ale Ministerului Apărării

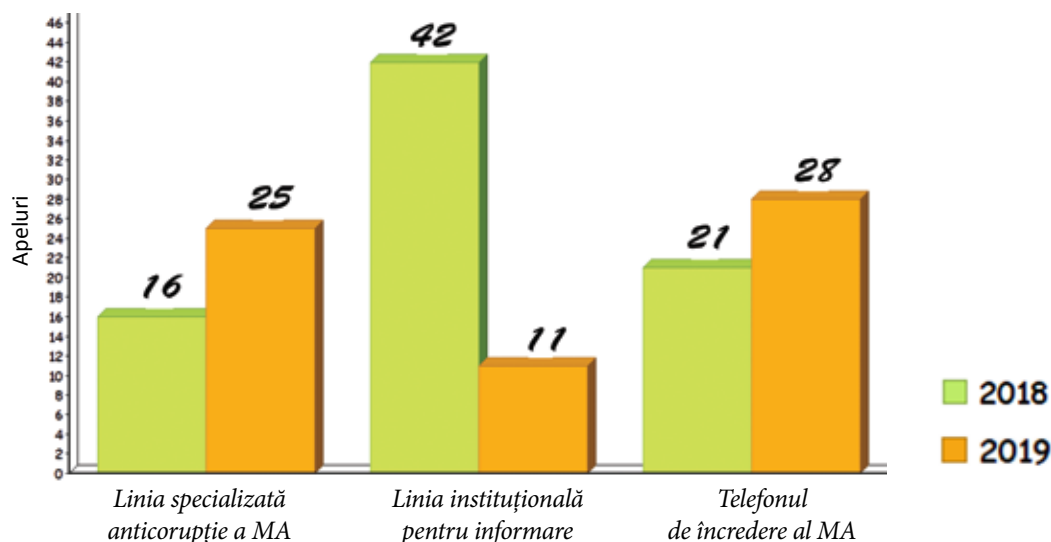
Corupția rămâne unul dintre principalele impedimente în calea dezvoltării statului și reprezintă o amenințare serioasă la adresa principiilor și valorilor democratice și etice. Acest flagel provoacă eroziunea ordinii de drept și constituie o respingere a drepturilor omului. Astfel, Republica Moldova, ca și orice stat care a semnat și ratificat Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, este preocupată de gravitatea problemelor provocate de corupție și de amenințarea pe care aceasta o constituie pentru stabilitatea și siguranța societății.

În acest mod, în pofida contextului social complex în care evoluează, Armata Națională se bucură de multă încredere din partea cetățenilor. Sondajele de opinie relevă faptul că această poziționare este una puternică și durabilă.

Totuși, dincolo de respectul considerabil față de militari, există și potențial de corupție în instituția de apărare, astfel, prevenirea și combaterea acesteia fiind o sarcină imperativă a Ministerului Apărării.

Continuare în pag. 20

Continuare din pag. 19

Subsecvent, în cadrul instituției apărării, prevenirea corupției reprezintă ansamblul măsurilor realizate în scopul reducerii incidenței faptelor de corupție săvârșite de personalul militar/civil, al adoptării unui comportament integru și al creșterii încrederii angajaților și cetățenilor în Armata Națională. Respectiv, o pârgie importantă de încurajare a denunțării actelor de corupție, precum și a neregulilor de serviciu, constituie asigurarea funcționării sistemului de linii telefonice anticorupție.

În acest sens, prin ordinul ministrului Apărării, a fost aprobat Regulamentul privind funcționarea liniilor telefonice anticorupție ale Ministerului Apărării, care prevede că, în cadrul entității de apărare, sistemul liniilor telefonice anticorupție cuprinde:

- **linia specializată anticorupție - 022-232-806** - având drept scop recepționarea informației privind comiterea unor acte de corupție, acte conexe corupției și fapte de comportament coruptional, de către agenții publici (persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public) din cadrul Ministerului Apărării și Armatei Naționale. Linia telefonică este gestionată de către Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării, apelurile fiind recepționate inclusiv în afara orelor de serviciu, de către robotul telefonic;

- **linia instituțională pentru informare - 022-252-009** - instituită în scopul sporirii transparenței în funcționarea Ministerului Apărării, precum și al conlucrării acesteia cu societatea civilă, prin oferirea de informații ce țin de propria activitate. Această linie telefonică fiind gestionată de Centru de comunicații și informatică al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, apelurile fiind recepționate în zilele de lucru, între orele 08.00-13.00 și 14.00-17.00;

- **telefonul de încredere al Ministerului Apărării, din cadrul Centrului poliție militară, care poate fi accesat la numărul - 022-238-412**, apelurile fiind recepționate inclusiv în afara orelor de serviciu.

De asemenea, a fost aplicată „Cererea de intervenție a Inspectoratului Militar al Ministerului Apărării”. Solicitarea menționată reprezintă un formular electronic, prin care denunțatorul/informatorul are posibilitatea de a înștiința în mod expres Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării, instituție abilitată cu funcție de supraveghere și control, despre existența unor eventuale probleme de sistem, precum și cele ce țin de încălcarea drepturilor legale ale angajaților Ministerului Apărării și membrilor familiilor lor. Expedierea solicitării de a interveni în vederea examinării unor probleme anume poate fi realizată pe pagina web oficială a Ministerului Apărării: <http://www.army.md/> sau la adresa electronică: <http://www.army.md/cidig/>.

Statistic vorbind, pe parcursul anului 2019, au fost recepționate 25 apeluri la linia specializată anticorupție a Ministerului Apărării, 11 apeluri la linia instituțională pentru informare, 28 apeluri la telefonul de încredere al Ministerului Apărării.

Din numărul total de sesizări primite, inclusiv 3 anonime, 33 au avut drept scop solicitarea de informații, iar în temeiul a 31 de apeluri, au fost inițiate cercetări de serviciu. Tot în acest sens, o sesizare recepționată la linia specializată anticorupție a Ministerului Apărării, care conținea informații despre comiterea actelor de corupție, a fost redirecționată Centrului Național Anticorupție, pentru examinare.

Comparativ, în anul 2018 au fost înregistrate 21 apeluri la telefonul de încredere al Ministerului Apărării, 16 apeluri la linia specializată anticorupție și 42 apeluri la linia instituțională pentru informare.

Respectiv, observăm că, în 2019, numărul apelurilor la linia instituțională anticorupție este relativ ridicat, iar cele pentru informare s-au diminuat considerabil, astfel concluzionăm că persoanele considerate lezate în drepturi cunosc numerele de telefon la care pot apela, dar mai cu seamă s-au convins de confidențialitatea discuțiilor, căpătând încredere în subdiviziunile abilitate, responsabile de investigarea circumstanțelor declarate.

Existența și buna funcționare a liniilor telefonice anticorupție în instituția apărării permit oricărei persoane de a se expune, de a se informa și a sesiza organele competente într-un mod confidențial, neintimidat. Dar și entitățile publice oferă prilejul de a se informa, a monitoriza și evalua activitatea sa, privită și trăită de cetățenii Republicii Moldova, corectitudinea și respectarea buchiei legii de către efectivul Armatei Naționale. Or, integritatea unui funcționar public sau a unui demnitar reprezintă un imperativ urmărit de orice autoritate sau instituție publică, care conduce la realizarea principiilor democratice de conducere a unui stat, precum și la asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

Punctăm că veriga importantă pentru a cultiva și disemina cultura integrității publice poate fi dezvoltată doar dacă se face apel la demnitatea umană și valorile morale unanim acceptate. La fel, doar prin eforturi comune, prin implicare, prevenire și acțiune putem eradica flagelul corupției.

Motto-ul Armatei Naționale pentru anul 2020, în cultivarea integrității și consolidarea climatului de toleranță zero la acte de corupție, este „*Un apărător integru - o armată puternică*”. Acesta urmărește, inclusiv, asigurarea funcționării sistemului de linii telefonice anticorupție ale Ministerului Apărării și întreprinderea acțiunilor de rigoare, în vederea examinării informațiilor parvenite de la apelanți.

În 2020, au fost înregistrate:

- 7 apeluri la linia specializată anticorupție a Ministerului Apărării;
- 2 apeluri la linia instituțională pentru informare;
- 8 apeluri la telefonul de încredere al Ministerului Apărării.

*Inspectoratul Militar
al Ministerului Apărării*

“Lupta împotriva corupției nu este legată de arestări spectaculoase și investigații de anvergură. Lupta contra corupției are succes dacă previne, în primul rând, apariția corupției.”

Ahmed Chalabi

Cancerul, supranumit boala secolului, devine și unul din cele mai înfricoșătoare cuvinte din vocabularul oricărei limbi, pe măsură ce numărul de îmbolnăviri crește. Este o maladie ce poate îngenunchea chiar și un corp bine antrenat, ca a unui militar. Deși în armată se înregistrează cazuri sporadice, se observă totuși o tendință la dezvoltare a cancerului mamar și de colon, ne informează locotenent major-medic Natalia Rotari, șef Secție dispanseriere: „În ultimii ani, constatăm o întinerire a patologiilor cronice, astfel screening-ul, autopalparea glandei mamare trebuie făcute la o vârstă mai tânără și cu regularitate.”

FERMITATEA DEPĂȘEȘTE MALADIA

Medicii ne tot spun să trecem un control medical anual, respectând investigațiile obligatorii în funcție de vârstă: colonoscopie, citologie, fibrogastroduodenoscopie, pentru a fi siguri că suntem sănătoși sau pentru a depista vreo maladie la un stadiu incipient. Însă, din anumite motive nu toți respectă recomandările medicilor. Se mai întâmplă că se trec cu vederea și anumite simptome simple ca oboseala, dureri musculare, vertijuri, slăbiciuni, disconfort etc, semne clinice de importanță majoră, susține căpitan-medec Diana Vacarciuc, șef Secție organizare și evaluare a expertizei medic-militare.

Anume aceste stări le-a simțit colonel (r) Vitalie Beșleagă timp de 2 luni, iar în urma unor analize avea să afle că inamicul său este nimeni altul decât cancerul, ce reușise să-i atace o parte din colon: „Echipa de medici, condusă de colonel Roman Targon, mi-a înlăturat 27 cm de răutate și sunt extrem de fericit că, și după doi ani, nu există umbră de tumoră. Incontestabil, am avut noroc de medici profesioniști, receptivi și cu atitudine mai mult decât responsabilă, atât de la Centru Consultativ Diagnostic, cât și de la Spitalul Clinic Militar Central”.

Viața militarului Beșleagă, după 22 august 2017, este altfel. Cele 2 intervenții chirurgicale și încă una ce urmează pentru reconstrucția colonului, 5 chimioterapii, o nouă „prietenă” - stoma, un regim alimentar strict și proporționat - toate l-au făcut să fie mai precaut față de propria sănătate: „Odată în 3 luni fac o serie de investigații, pentru siguranță în 2 laboratoare diferite, am renunțat la lactate, la carnea roșie și la produsele ce balonează. Nu vreau să-mi pun organismul la încercare, pur și simplu mi-am luat gândul de la ceea ce-l poate afecta”.

Alimentația selectă, bazată pe produse bio, combinate și administrate corect au ajutat-o și pe plutoner major (r) Lilia Sîrbu să scape de adenomul mamar. Grație cunoștințelor în nutriție, a reușit să atingă rezultatele dorite chiar și fără medicamente, iar corpul dânzei s-a dovedit a fi atât de rezistent postoperatoriu, încât s-au mirat și doctorii de la Institutul Oncologic: „Am trecut prin 4 chimioterapii. Fiecare dintre ele se face numai dacă leucocitele sunt în normă. Eu le-am ridicat numai prin alimentație, fără nici un medicament. E adevărat că acest principiu de viață e scump, dar eu vreau să trăiesc și să trăiesc sănătos”. Apropo de finanțe, militarii și funcționarii Armatei Naționale sunt destul de receptivi, în astfel de cazuri, și se consolidează pentru a ajuta financiar colegii.

Aspectul psihosocial este nu mai puțin important în situații de boală. Ambii militari au ales să-și împărtășească durerea pentru a o înjumătăți și pentru a reuși să meargă mai departe: „Am aflat despre cancerul mamar în ajunul zilei mele de naștere. Mi-a căzut cerul pe cap! Cel mai greu mi-a fost să le spun părinților. Dar datorită susținerii partenerului meu de viață și a oamenilor din preajmă, am început o luptă aprigă cu intrusul. Important este să nu te panichezi, ci să ridici capul și să opui rezistență răului”, a mărturisit subofițerul.

Toate etapele prin care au trecut cei doi militari sunt tipice în vindecarea oricărui gen de tumoare. Să le reiterăm împreună cu căpitan-medec Diana Vacarciuc:

1. Ne informăm ce formă morfologică există și care este rata însănătoșirii. Putem afla câteva păreri de la diferiți medici și laboratoare pentru a concretiza diagnosticul;

2. Acceptăm diagnosticul stabilit și ne conformăm protocoalelor existente;

3. Începem tratamentul indicat: chirurgical, chimio-, radio terapie, în funcție de caz;

4. Ne reabilităm fizic și psihic prin schimbarea stilului de viață după cancer.

Se pare că protagoniștii articolului au însușit bine lecția și s-au ajustat noilor condiții de viață. Domnul Beșleagă s-a reîntors în armată, chiar dacă i-a slujit deja 29 de ani și activează în prezent ca funcționar: „Odată ce am înțeles că este nevoie de mine, am revenit. Fiind ocupat, nu am timp să mă las purtat de gânduri îndoielnice, mă simt util și confortabil”. Doamna Sîrbu, care este printre cei mai longevivi militari activi ai armatei, planifică să organizeze ateliere de nutriție pentru femeile militare imediat ce va posibil: „Îmi propun să le învăț cum corect să se alimenteze ca să slăbească, să-și mențină formele, sănătatea proprie și a familiei. Voi continua să-mi împărtășesc experiența, pentru a-i ajuta pe alții să depășească provocările, implicit legate de cancer”.

De altfel, tot cu scop de informare, Asociația Femeilor din Armata Națională a organizat un seminar. Participantele au luat cunoștință despre testul citologic, vaccinarea împotriva HPV și măsurile de prevenire a cancerului de col uterin. Acțiunea este parte a Campaniei naționale “Păstrează sănătatea. Fă testul citologic!” și a fost organizată cu sprijinul UN Women Moldova.

Cu mare regret, trebuie să spunem că avem și cazuri tragice, când informarea, eforturile conjugate și alte măsuri nu pot salva omul. Durere nedescrisă a trăit întreaga Armata Națională în această primăvară, când cancerul a luat viața unui tânăr ofițer. Maiorul Alexei Iacoveț a fost campion la cumsecădenie, responsabilitate, dedicație și profesionalism, dar a pierdut definitiv lupta în fața bolii. El a plecat la cer, oferindu-ne o lecție profundă – să ne protejăm familia și propria persoană mereu și să acționăm cu anticipare.

În concluzie, dacă există precedente în familie și/sau trăim în condiții de stres social, alimentar, să găsim timp să ne verificăm sănătatea. Nimeni altul nu va avea grijă de ea așa cum noi înșine, iar factori neprietenoși avem destui pe glob: „Să ne străduim să fim mulțumiți față de sine, să trăim în echilibru cu gândurile, dorințele, puterile noastre; să avem o atitudine adecvată față de stres: fără frustrări, stări de vină, ofensă. Celule organismului se reînnoiesc periodic, ajutați-le să trăiască pe cele sănătoase”, ne sfătuiește neurologul Nina Mihai, medic superior la CCD. „Lăsați loc de „Bună ziua” mereu și astfel veți fi mai fericți”, concluzionează eroii noștri, învingători ai cancerului.

Liuba VICOL

■ Drapelul apare odată cu statul. El reprezintă un simbol al acestuia, dar și al armatei. Noțiunea de „drapel” este de origine latină și provine de la cuvântul „drapello”, ceea ce înseamnă „bucată de postav”, pe care era reprezentată o emblemă formată în baza anumitor reguli stricte. Pe teritoriul nostru, primele drapele clasice apar odată cu venirea legiunilor romane, fiind de culoare roșie, dreptunghiulare, având reprezentate pe ele numărul legiunii. Ulterior, începând cu domnia împăratului Constantin cel Mare, acesta a fost substituit cu reprezentările sfinților. În perioada medievală, era răspândită tradiția drapelelor iconografice, deoarece exista o mare influență a bisericii și sfinților protectori. În diferite state, se întâlneau drapele cu imagini ale Sfântei Treimi, Sfântului Duh, Sfântului Mihail etc. Moldova se afla sub protectoratul Sfântului Gheorghe.

DRAPELE DE GLORIE DIN EPOCA LUI ȘTEFAN CEL MARE

Cele mai vechi drapele cu imaginea Sfântului Gheorghe din Moldova datează cu sfârșitul secolului XV-începutul secolului XVI, din perioada lui Ștefan cel Mare - unul militar și altul religios, ce au ajuns până în zilele noastre grație conservării lor la mănăstirea Zografu, de la Muntele Athos.

Steagul de luptă era, totodată, utilizat la diferite manifestări religioase și sărbători domnești. Acest drapel este confecționat din atlas roșu, ajuns până la noi într-o stare nesatisfăcătoare. Istoria remarcă că acesta a fost confecționat de către una din fiicele lui Ștefan cel Mare, se presupune că de Elena, căsătorită cu marele cneaz al Moscovei.

Fundalul drapelului este de culoare roșu-deschis. Până în zilele noastre a ajuns o singură fațetă a acestuia, cea care-l reprezintă pe Sf. Gheorghe, pe un tron, în mâini ținând o spadă și călcând în picioare un balaur cu trei capete. Sus, în dreapta capului Sf. Gheorghe este brodat un înger cu o spadă în mână, iar în stânga - altul, cu un scut. Ambii îngeri îi aranjează o coroană pe cap. Lângă aceștia, se află o inscripție, scrisă în trei rânduri, în limba greacă, cusută cu fire de argint - „Sf. Gheorghe din Capodocia”.

Drapelul este pe margini completat cu altă inscripție în slavonă, brodată cu litere de argint, care a fost descifrată în felul următor: „O, îndelung răbdătorule și de biruinți purtă-

torule, mare mucenic Gheorghe, carele la nevoi și năpaste ești grabnic apărător și fierbinte ajutor, și celor întristați bucurie nespusă, primește de la noi și această rugămintă a smeritului robului tău a domnului Io Ștefan Voievod, cu mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei; și păzește-l pe el neatins în acest veac și în acel viitor cu rugăciunile celor ce te cinstesc pe tine, ca să te proslăvim pe tine în veci, amin! și s-a făcut în anul 7008, iar al domniei lui anul al 433-lea”.

În anul 1500, drapelul este transmis de către Ștefan în Grecia, la Muntele Athos, la mănăstirea Zografu, în gestiunea călugărilor greci și bulgari. Drapelul se păstra în biblioteca mănăstirii. După moartea voievodului, acesta a devenit o adevărată relicvă, un simbol al luptei noastre pentru independență.

În anul 1882, cercetătorul istoric Teodor Burada efectuează o călătorie în Turcia, Macedonia, făcând cunoștință cu diferite relicve religioase de la Muntele Athos, ce aveau legătură cu Moldova și Muntenia. Se presupune că el a fost primul care a făcut o descriere a acestui drapel, publicând în România lucrarea „Românii, la Muntele Athos”. Istoricii, oamenii de artă, ce vizitau acest lăcaș de cult se adresau la călugări cu rugămintea ca aceștia să nu efectueze lucrări de restaurare a drapelului, cerând să fie păstrată forma lui originală.

Înainte de a se începe primul război mondial, călugării din mănăstire, totuși, au făcut unele lucrări de restaurare a drapelului, instalându-l într-o ramă specială, în bibliotecă. Pe durata primei conflagrații mondiale, acest drapel a avut o soartă zbuciumată. În 1917, un detașament militar special franco-rus l-a preluat din biblioteca mănăstirii și a plecat la Salonic, unde se afla consulul român. Astfel, la 13 martie 1917, acest drapel a fost predat părții române, reprezentând un act de bunăvoință a Alianților și după aceea este transportat la Paris, unde, în incinta celei mai vechi universități din Europa, Sorbona, a avut loc reîntoarcerea oficială a drapelului părții române. Evenimentul a avut loc la 28 iulie 1917. În anul 1919, după Marea Unire, steagul a fost predat Muzeului Militar Național din București, iar în anul 1975, a fost inclus în fondurile Muzeului Național de Istorie.

Istoricii români, analizând imaginea de pe drapel și în special balaurul cu trei capete, considerau că această ființă reprezintă trei state dușmane, care doreau, în Evul Mediu, să distrugă și supună Moldova. Este vorba de Imperiul Otoman, Ungaria și Polonia.

Unele cercetări arată că acest stindard posibil să fi fost drapelul personal al lui Ștefan cel Mare. Sf. Gheorghe, în perioada medievală, reprezenta credința, vitejia și rezistența. Domnitorul Moldovei și poporul ei, în acele grele timpuri, avea nevoie de aceste calități, de aceea, Ștefan cel Mare îl venera pe acest sfânt, care, ulterior, devine protectorul oștirilor Moldovei. Unii istorici consideră că drapelul a fost o simplă icoană, ce a fost dăruită de către Ștefan mănăstirii, dar această ipoteză este sub un semn mare de întrebare, deoarece, în perioada medievală, un drapel putea să servească atât ca icoană, cât și ca stindard de luptă. Este de remarcat faptul că valoarea unui drapel cu imaginea unui sfânt era amplificată de numărul de participări în bătălii, în special în cele cu păgânii.

Un alt drapel cu reprezentarea Sf. Gheorghe, ce a fost donat mănăstirii de la Athos, datează, de asemenea, din perioada lui Ștefan cel Mare. Steagul are lungimea 1,68 și lățimea 1 m. În partea de jos are trei colțuri, fiind în formă de prapur bisericesc. Marginile lui sunt confecționate din atlas roșu. Pe aversă, este reprezentat protectorul lui Ștefan și al armatei Moldovei, călare pe cal alb, omorând cu sulița un balaur. Tot aici, la margini, putem vedea o inscripție în slavonă, cu litere de aur: „Ca un izbăvitor a celor robiți și a celor săraci apărător, neputiciosilor doctor, împăraților ajutor, purtătorule de biruință, mare mucenice Gheorghe, roagă pe Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre. Pe revers, putem vedea botezul lui Isus Hristos, cu următoarea inscripție, de asemenea în slavonă: „În Iordan botezându-te, tu, Doamne, închinarea Treimii mi s-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe tine numindu-te, și Duhul în chip de porumb a adevărit întărirea cuvântului. Cel ce te-ai arătat Hristoase Dumnezeu, și lumea ai luminat, mărire Ție”.

La început, mulți istorici afirmau că acest drapel este un steag bisericesc, deoarece el nu poartă armele țării, are o mărime mică și este de formă dreptunghiulară. Alții consideră că acesta este de origine rusă, deoarece frazele sunt în slavonă, dar se știe că în iconografia moldovenească se întâlnesc imagini ale Sf. Gheorghe călare. Drapelul putea să fie confecționat la curtea lui Ștefan de către meșteri străini, care în acel moment veniseră în Moldova, într-un număr mare, din Balcani, unde înainta Imperiul Otoman și din Est, în special din cnezatele rusești, unde era o luptă între ele. Sf. Gheorghe, pe lângă faptul că era protectorul Moldovei și al armatei sale, proteja și Mitropolia Moldovei. De aceea, unii istorici consideră că drapelul a fost un cadou comun mănăstirii Zografu, al lui Ștefan și al Mitropoliei.

Aceste două drapele reprezintă o pagină din istoria noastră și anume epoca cea mai glorioasă a neamului nostru. În istoria drapelelor, se poate vedea lupta pentru existența neamului nostru și este simbolic faptul că drapelul lui Ștefan cel Mare s-a reîntors în Patrie. Aceste steaguri, reprezintă vitejia, credința și rezistența în fața hoardelor străine. Aceste calități se transmit din generație în generație, odată cu aceste drapele.

Sergiu MUNTEANU
cercetător științific superior,
Centrul de Istorie și Cultură Militară

Chineză învățată din viteză

人馬

Ciudată, cu o scriere „desenată” și dificilă, limba chineză, a cărei Czi este marcată pe 20 aprilie, a ajuns să fie cea mai vorbită limbă de pe Pământ. Cu o istorie de 5000 de ani, limba chineză a fost recunoscută ca limbă oficială a Națiunilor Unite în 1946. Cu toate acestea, în anumite școli din China, cum ar fi Colegiul de Comandă și Stat Major, limba de studii nu este mandarin (dialectul promovat de guvern). Aici se studiază în alte 4 limbi, inclusiv în rusă, cum e cazul maiorului Nicolae Frăsineac, student la această instituție de învățământ: „Profesorii predau în chineză, iar materia este tradusă de alți chinezi în rusă. Așa învățăm și unele cuvinte în limba țării gazdă. Până acum, am reușit să le însușesc doar pe cele de bază: bună ziua, mulțumesc, vă rog. E destul de greu să înveți ieroglifele chinezești.”

Actualmente, în China studiază doi militari din Armata Națională.

Mereu în serviciul locatarilor

Ultima duminică a lunii aprilie e una specială pentru lucrătorii din gospodăria de locuințe și deservire comunală, pentru că e ziua lor profesională. Anume ei contribuie la crearea confortului și a condițiilor de trai ale oamenilor. În cazul locuințelor de serviciu ale Armatei Naționale, responsabilitatea cade pe seama Serviciului gestionare a fondului locativ. Unul din colaboratori, Ludmila Cojocar, șef Serviciu cazare și exploatare a locuinței, a mărturisit că cel mai dificil e să coordonezi achiziționarea unor obiecte necesare: „E un proces anevoios și îndelungat, încât te sature să aștepți sau/și să obții tot felul de semnături. Pe de altă parte, mă bucură și încurajează când companiile, cu care semnăm contracte, prestează servicii de calitate și fără întârziere. E adevărat că uneori aceasta înseamnă tarife mai mari”.

Consumatorii, respectiv locatarii, au partea lor de responsabilitate în a avea blocul, curtea curate, înzestrate cu cele necesare și servicii comunale regulate - ei trebuie să achite facturile lunare, dar, din păcate, înregistrăm și rău-platnici printre militari, ne informează locotenent-colonel Roman Cuții, șef Serviciu gestionare a fondului locativ: „În cazul în care chiriașul are datorii timp de 3 luni consecutiv, suntem nevoiți să-l acționăm în judecată. Cu regret, ajungem și până acolo”.

Armata Națională are locuințe de serviciu în garnizoanele Chișinău, Hâncești, Cahul, Bălți și Mărculești, acestea fiind gestionate de o persoană, o secție sau un serviciu.

În blugi, împotriva violenței sexuale

În ultima zi de miercuri a lunii aprilie, purtăm blugi în semn de solidaritate cu victimele violenței sexuale. În acest an, campania Denim Day a provocat și armata. Mai exact, Asociația Femeilor din Armata Națională (AFAN) a lansat un flashmob virtual, alături de alte instituții, cu mesaje de genul: *Nu există motive și nici scuze pentru viol și abuz. Niciodată! NU înseamnă NU!*

În Armata Națională, cazuri de hărțuire sexuală nu au fost înregistrate. De fapt, uneori omul nu-și dă seamă că un gest poate fi catalogat drept hărțuire sexuală. E bine să știm că flirtul devine hărțuire atunci când acesta nu este dorit, acceptat și cu toate acestea se insistă, a informat Elena Țărălungă, vicepreședinta AFAN. În cazul în care doamnele militare sau civile se simt constrânse sexual, se pot adresa psihologilor sau Consiliului coordonator al unității de gen din Armata Națională.

Ziua Blugilor este marcată începând cu anul 1992. Vorba e că un judecător al Curții Supreme de Justiție din Italia a anulat condamnarea unui violator, argumentând că victima purta blugi strâmți și, astfel, a consimțit fapta. A doua zi, femeile din Parlamentul italian au venit la serviciu purtând blugi, contrar protocolului vestimentar, în semn de solidaritate cu victima. De atunci, Europa și SUA protestează împotriva atitudinilor eronate față de infracțiunile sexuale, îmbrăcând blugi.

Rubrică realizată de Liuba VICOL

ÎȚI DOREȘTI O CARIERĂ MILITARĂ DE SUCCES?

Înscrie-te acum la Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, unica instituție de învățământ militar superior din țară, la una dintre specialitățile:

- infanterie,
- artilerie,
- comunicații și informatică.

AVANTAJE:

- studiile, cazarea, echipamentul și hrană sunt oferite gratuit;
- acordarea gradului militar primar „LOCOTENENT”;
- permis de conducere categoria „B”, „C”;
- loc de muncă garantat.

ADRESA:

MD-2023, mun. Chișinău,
str. Haltei, 23

Telefoane de contact:

022-822-716; 022-822-700;
079771853; 079708598.

www.academy.army.md

